

Meerjaren beleidsplan

de Zoomerij 2024-2027

1 Ons verhaal

Introductie

Dit is het eerste meerjarenbeleidsplan van de Zoomerij, voor de periode 2024-2027. De Zoomerij is ontstaan vanuit de Bibliotheek Veluwezoom en Cultuurbedrijf RIQQ. In juli 2022 fuseerden beide organisaties op bestuurlijk niveau. Op 1 januari 2024 is ook de juridische fusie gerealiseerd en gaan we verder als één organisatie. De bundeling van kennis en expertise biedt ons de mogelijkheid om nieuwe ambities te formuleren, onze dienstverlening te verbreden en ons bereik te vergroten. We kunnen meer betekenen voor de circa 77.000 inwoners van ons werkgebied, de Veluwezoom. Onze locaties (6 bibliotheken en 1 openluchttheater) bevinden zich in de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum. Per maand ontvangen onze locaties samen ongeveer 25.000 bezoekers; bijna een kwart van de inwoners van ons werkgebied is lid van onze organisatie.

Ruimte van en voor iedereen

De Zoomerij inspireert jong en oud met verhalen, kunst, cultuur en waardevolle ontmoetingen en draagt eraan bij dat iedereen volwaardig kan meedoen aan onze samenleving. We stimuleren mensen om hun lees-, schrijf-, reken-, en digitale vaardigheden te verbeteren en zorgen ervoor dat meer mensen toegang krijgen tot, en kunnen deelnemen aan, een rijk cultureel aanbod in hun eigen leefomgeving. We werken samen aan beleven met betekenis.

De Zoomerij geeft mensen – letterlijk en figuurlijk – de ruimte. Onze locaties bieden – letterlijk – ruimte om er ‘gewoon’ te zijn, er te ontspannen en/of deel te nemen aan activiteiten. Figuurlijk bieden we ruimte binnen onze collectie (de boeken, tijdschriften e-books, luisterboeken, etc.), activiteiten en programma's. Zij kunnen inspireren, prikkelen, schuren, aanzetten tot reflectie of ontwikkeling. Bij ons kun je ontdekken wie je bent en/of worden wie je wilt zijn. Onze dienstverlening is laagdrempelig, persoonlijk en dichtbij. Vanuit onze eigen locaties, maar ook op scholen, dorpen, wijken en buurten en zelfs bij mensen thuis, verbinden we ons met inwoners en partners.

De komende jaren willen we meer mensen betrekken bij onze organisatie, ook mensen die we nu nog niet (voldoende) bereiken, door met inwoners en partners samen te werken. Daardoor worden we steeds meer een plek voor iedereen en draagt de Zoomerij optimaal bij aan gedeelde ambities en aan maatschappelijke opgaven van de gemeenten in ons werkgebied.

Dit meerjarenbeleidsplan geeft richting aan onze ambities en de groei die we willen doormaken.

Kernfuncties en kernwaarden

In de gemeenten Rheden, Renkum en Rozendaal geeft de Zoomerij uitvoering aan de vijf wettelijke kernfuncties van openbare bibliotheken:

1. Kennis en informatie ter beschikking stellen
2. Ontwikkeling en educatie bieden
3. Lezen bevorderen en het laten kennismaken met literatuur
4. Ontmoeting en debat organiseren
5. Kennis laten maken met kunst en cultuur

Daarnaast initiëren en organiseren we in de gemeenten Rheden en Rozendaal kunstzinnige en culturele activiteiten en ondersteunen we de culturele sector om meer mensen toegang te geven tot, en te kunnen laten deelnemen aan, een rijk cultureel aanbod.

De Zoomerij werkt vanuit de volgende kernwaarden:

- *Open*

We zijn open in onze houding. We zien de mens, staan voor persoonlijk contact en maken zowel intern als extern verbinding. Waar nodig nemen we drempels weg, zodat iedereen zich daadwerkelijk welkom voelt, kan deelnemen aan onze activiteiten en onze organisatie en gebruik kan maken van onze dienstverlening.

- *Veelzijdig*

We zijn veelzijdig in de activiteiten die we doen, in de mensen die we bereiken en in de mensen die voor onze organisatie werken. We benaderen zaken vanuit verschillende perspectieven en waarderen dat die er zijn.

- *Inspirerend*

We inspireren jong en oud met verhalen, kunst, cultuur en waardevolle ontmoetingen. We geven mensen de mogelijkheid om zich te verwonderen, zich te ontwikkelen en (nieuwe) werelden te ontdekken.

- *Deskundig*

We weten waar we het over hebben. We zetten onze expertise dagelijks in binnen ons werk. Onze expertise wordt gewaardeerd door onze partners en zij doen er een beroep op. We verhouden ons tot maatschappelijke ontwikkelingen en doen steeds nieuwe kennis op.

- *Lef*

We zijn niet bang om buiten de gebaande paden te treden, risico te nemen, om te vallen en weer op te staan, te experimenteren en te leren. We hebben er vertrouwen in dat wat we doen, gaat lukken en halen het beste uit onszelf. Lef is nodig en zetten we in om verandering tot stand te brengen, om de impact van onze organisatie te vergroten en onze omgeving daarbij te betrekken.

Wat hebben we de afgelopen jaren bereikt?

Ondanks moeilijke omstandigheden, waaronder ingrijpende bezuinigingen en de coronapandemie, wisten we ons de afgelopen jaren succesvol te ontwikkelen, resultaten te boeken en een brede educatief-maatschappelijke functie te vervullen. Dit is het vertrekpunt van waaruit we verder werken.

Een kort overzicht.

- *Oprichting Taalhuis*

In 2017 werd Taalhuis Veluwezoom opgericht, een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Renkum en Rozendaal, Vluchtelingenwerk Nederland, ROC Rijn IJssel, welzijnsorganisaties Huis van Renkum, Renkum voor elkaar en Includio Rheden, de Bibliotheek Veluwezoom en vele vrijwillige initiatieven. Door de samenwerking kunnen passende educatietrajecten geboden worden voor iedereen die beter wil leren lezen, schrijven, rekenen of hulp nodig heeft bij digitale vaardigheden. De partners zorgen gezamenlijk voor een breed kwalitatief aanbod en het vinden en bereiken van zoveel mogelijk laaggeletterden.

- *Oprichting Informatiepunt Digitale Overheid*

Voor de 4 miljoen mensen in Nederland die hulp nodig hebben met zaken zoals belastingen, toeslagen en studiefinanciering opende sinds 2020 in bijna alle bibliotheken in Nederland een Informatiepunt Digitale Overheid. Het Informatiepunt sluit aan bij de maatschappelijke functie van de bibliotheek en bij het gegeven dat de drempel lager is als de hulp dichtbij is. In 2021 openden wij een Informatiepunt in de Bibliotheek Dieren, Oosterbeek, Renkum en Velp. We helpen er mensen met het vinden van informatie op internet en verwijzen door naar de juiste cursussen of instanties.

- *Themaprogramma's persoonlijke ontwikkeling*

Sinds 2016 is ons activiteitenaanbod voor volwassenen uitgebreid. Onder de noemer 'Ontspanning, ontmoeting en ontwikkeling' organiseren we naast de landelijke campagnes zelf lezingen, workshops, exposities, faciliteren we lees- en studiekringen, ontmoetingen met schrijvers, informatieve bijeenkomsten en langer durende themaprogramma's, die actuele thema's als duurzaamheid, democratie en kunstmatige intelligentie vanuit verschillende invalshoeken en disciplines belichten.

- *Meer activiteiten op onze locaties*

In 2021 stelden we medewerkers activiteiten aan voor onze vestigingen in Dieren, Velp, Oosterbeek en Renkum. Zij organiseren activiteiten voor en met hun directe omgeving. Dit doen ze vanuit de aandachtsgebieden persoonlijke ontwikkeling en kunst en cultuur en/of die aansluiten bij lokale evenementen en thema's. Ze organiseren voorleesactiviteiten voor kinderen, exposities van lokale kunstenaars, een boekbespreking van een lokale auteur, etc.

- *Uitbreiding de Bibliotheek op school en BoekStart in de kinderopvang*

Het aantal scholen en kinderopvangorganisaties dat in ons werkgebied een structurele samenwerking met ons is aangegaan via de leesbevorderingsprogramma's de Bibliotheek op school en BoekStart in de kinderopvang, is substantieel toegenomen.

- *Meer belangstelling voor inzet media-experts*

Steeds meer scholen doen een beroep op de inzet van onze media-experts, die lessen verzorgen op het gebied van digitale geletterdheid.

- *Nieuwe cultuurprogramma's opgezet*

In de gemeenten Rheden en Rozendaal ontwikkelden we de nieuwe cultuurprogramma's 'Meer Muziek in de Klas', 'Reizen in de Tijd', 'Leerlingenorkest Rheden', een theatervoorstelling over armoede voor middelbare scholieren en richtten we een denktank van en voor senioren op, waarmee we programma's ontwikkelden.

- *Wijkgericht werken*

Er zijn eerste stappen gezet om meer wijkgericht te werken en bewoners te betrekken bij onze activiteiten.

- *Ondersteuning culturele sector tijdens en na de coronapandemie*

Tijdens de coronapandemie ondersteunden we de gemeente Rheden bij het maken en uitvoeren van steunpakketten voor de culturele sector. Daarnaast ontwikkelden we op hun verzoek een plan en ontvingen we subsidie voor het versterken van de sector in de jaren na de pandemie.

- *Behouden en vergroten van aantal vrijwillige medewerkers*

Ondanks de pandemie, toen we lange tijd geen activiteiten mochten organiseren, hebben we onze vrijwillige medewerkers kunnen behouden en er meer aan ons weten te binden. Onze organisatie biedt vrijwillige medewerkers de ruimte om zich te ontwikkelen en een belangrijke bijdrage te leveren aan de maatschappij. Zonder hun ondersteunende rol zou onze organisatie niet de mate van dienstverlening kunnen bieden zoals die nu geboden wordt.

- *Vestigingen*

De multifunctionele accommodatie De Bundel in Dieren werd in 2019 verbouwd en opnieuw ingericht. Daarmee kreeg de Bibliotheek Dieren een eigentijds en toekomstbestendig onderkomen en een aantal nieuwe 'medebewoners', waaronder Cultuurbedrijf RIQQ. Dit zorgde voor intensivering van de samenwerking en de fusie van beide organisaties tot de Zoomerij.

In 2021 verhuisde de Bibliotheek Velp terug naar haar voormalige – ondertussen verbouwde en heringerichte – locatie in het centrum van Velp. De centralere ligging zorgt voor een groter bereik en een toegenomen aantal leden en bezoekers uit Rozendaal.

Vanuit de regeling 'Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024' kende het Rijk in 2023 subsidie toe aan de gemeente Rozendaal om de bibliotheek in Velp te versterken. Met dit geld kunnen we de openingstijden van de Bibliotheek Velp verruimen en investeren in collectie, activiteiten en de verblijfsfunctie van de vestiging.

Openluchttheater De Pinkenberg is, na jaren van onzekerheid, in 2023 grotendeels gerenoveerd en klaar voor volwaardige programmering.

- *Gezamenlijke organisatie en bedrijfsvoering*

Sinds de bestuurlijke fusie tussen de Bibliotheek Veluwezoom en Cultuurbedrijf RIQQ, half 2022, zijn stappen gezet om te werken naar één organisatie en bedrijfsvoering. Er is een gezamenlijk managementteam, een gezamenlijke Raad van Toezicht en 1 directeur-bestuurder. Per 1 januari 2024, als ook de juridische fusie is gerealiseerd, zijn we één organisatie met één bedrijfsvoering.

Invloedrijke trends en maatschappelijke ontwikkelingen

Trends en maatschappelijke ontwikkelingen hebben invloed op ons werk. Dat zie je terug in de ontwikkelingen die we de afgelopen jaren hebben doorgemaakt en in de plannen die we in dit meerjarenbeleid formuleren. We benoemen er hier een aantal.

Gevolgen coronapandemie

Tijdens de pandemie waren bibliotheken gesloten, konden veel activiteiten niet doorgaan en konden we inwoners niet helpen met vragen. De coronapandemie zorgde voor brede herwaardering van onze dienstverlening, die nu wordt gekenmerkt als essentieel. Daarnaast bleek het verlangen van mensen om aan kunstzinnige en creatieve activiteiten te kunnen deelnemen, groot.

Van exploitatiesubsidie naar doelsubsidie

In heel Nederland bezuinigden gemeenten de afgelopen 10 jaar op kunstcentra en bibliotheken. Dat ging ten koste van de structurele jaarlijkse exploitatiesubsidie. Gemeenten verstrekten daarnaast wel meer doelsubsidies (niet te verwarren met projectsubsidies, die voor een afgebakend project zijn). Doelsubsidies worden verstrekt voor – zoals de naam al zegt – een specifiek doel, en hebben meestal een looptijd van een of een aantal jaren. Dienstverlening die we eerder vanuit de exploitatiesubsidie bekostigden en structureel konden aanbieden, dreigt door de verschuiving van de bekostiging van structureel naar tijdelijk, na afloop van de doelsubsidie, te verdwijnen. Deze ontwikkeling heeft grote invloed op het vervullen van de (wettelijke) functie van bibliotheken en kunstcentra, en maakt ons kwetsbaarder. Met de komst van de wettelijke zorgplicht van gemeenten en provincies voor bibliotheken in 2025 is er een mogelijkheid dat deze tendens doorbroken wordt.

Zorgplicht voor gemeenten en provincies voor bibliotheken

Eind 2022 omschreef – nu demissionair – staatssecretaris van Cultuur en Media, Gunay Uslu, bibliotheken als ‘de meest laagdrempelige, algemene publieke cultuurvoorzieningen die door alle bevolkingsgroepen worden bezocht, ongeacht leeftijd, inkomen, opleiding of sociale klasse’. Ze onderschrijft de essentiële functie die bibliotheken hebben in onze samenleving en roept op om bibliotheken, na jaren van bezuinigingen, te versterken. Vanaf 2025 wordt daar vanuit het Rijk structureel extra financiering voor beschikbaar gesteld. Ook de provincie Gelderland is helder in haar coalitieakkoord (2023-2026) over de positie van bibliotheken. Zij geeft aan dat de provincie, samen met de bibliotheken en de gemeenten, de positie van de bibliotheken in Gelderland wil blijven versterken. In 2024 zal de zorgplicht van gemeenten en provincies voor bibliotheken verder vorm krijgen. Deze ontwikkeling is van wezenlijk belang voor alle bibliotheken in Nederland, om invulling te kunnen geven aan de vijf wettelijke kernfuncties en volwaardige dienstverlening te kunnen bieden.

De groei van multifunctionele culturele organisaties

In Nederland ontstaan steeds meer brede multifunctionele culturele organisaties (MFCO+). Op het moment van schrijven zijn dat er al 130. Multifunctionele culturele organisaties zijn organisaties die meer dan één culturele functie vervullen en vaak ontstaan uit een samenwerking of fusie van meerdere organisaties. Ze hebben vaak een podiumfunctie, een bibliotheekfunctie en een (kunst & cultuur-)educatiefunctie, film, museum/expositie, erfgoed, algemene culturele programmeringen en bieden soms ook welzijnsactiviteiten. Lokale overheden maken al langer werk van het bundelen van het cultureel aanbod in hun verzorgingsgebied. Vanuit financieel belang, het efficiënt benutten van overheidsmiddelen, maar ook vanuit de behoefte van de markt en de inwoners aan een centraal punt dat meerdere culturele functies binnen een groter verzorgingsgebied kan vervullen. Onderzoek naar deze brede multifunctionele culturele organisaties laat zien dat burgers dit een logische en heldere aanpak vinden en dat onderscheid en scherpe afbakening tussen bijvoorbeeld een bibliotheek en een kunstencentrum door veel inwoners niet (meer) wordt herkend. Deze combinatie van culturele functies versterkt de publieke waarde, maar geeft ook (organisatorische) uitdagingen.

Meer aandacht voor basisvaardigheden

- *Kinderen – Masterplan basisvaardigheden*

Beheersing van de basisvaardigheden is essentieel voor leerlingen om te kunnen functioneren en succes te hebben op school, om zich de andere leergebieden en vakken eigen te maken en om later in de samenleving en op de arbeidsmarkt te kunnen functioneren. Maar nog steeds blijven veel leerlingen het onderwijs te verlaten zonder goede beheersing van de basisvaardigheden: lezen, schrijven, rekenen, digitale geletterdheid en hoe we in Nederland met elkaar omgaan. Dit kan resulteren in schooluitval en maatschappelijke achterstand en wordt dan ook gezien als maatschappelijk probleem.

Om de basisvaardigheden van leerlingen te verbeteren, is het Masterplan basisvaardigheden ontwikkeld. Daarin is een nadrukkelijke rol weggelegd voor de expertise en collectie van bibliotheken, onder meer vanuit de structurele aanpak voor leesbevordering BoekStart en de Bibliotheek *op school*.

In Nederland zijn steeds meer scholen die vanuit de Bibliotheek *op school* intensief samenwerken met de bibliotheek, ook in ons werkgebied. Daarnaast zien we een landelijke en lokale vraag naar sterkere samenwerking tussen het onderwijs en de cultuursector, om de brede omgeving van het kind te betrekken bij het versterken van de basisvaardigheden. Deze ontwikkelingen sluiten ook aan bij community-scholen en gezinsgericht werken. De Bibliotheek *op school* wordt vooralsnog veelal bekostigd vanuit doel- en projectsubsidies. In de Tweede Kamer lijkt nu een meerderheid te zijn voor het beschikbaar stellen van structurele middelen. Daarmee kan het werk van bibliotheken op dit vlak uitgebreid en bestendig worden.

- *Volwassenen – Taalhuis en Informatiepunt
Digitale Overheid*

Het aantal volwassenen dat moeite heeft met lezen, schrijven, rekenen of hulp nodig heeft bij digitale vaardigheden, neemt nog steeds toe. Dit belemmert hen om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. In veel gevallen leidt dit tot een groter (sociaal) isolement, een lagere inkomenspositie, grotere werkloosheid en een groter beroep op zorg. Gemeenten zijn zich steeds meer bewust van deze problematiek en hebben een regiorol in het bevorderen van basisvaardigheden van hun inwoners. Zij werken daarin samen met bibliotheken, onder meer door de coördinatie van Taalhuizen en de uitvoering van het Informatiepunt Digitale Overheid bij de bibliotheek te beleggen. En omdat laaggeletterdheid vaak van generatie op generatie wordt overgedragen, wordt steeds vaker gezinsgerichte aanpak ingezet.

Deze activiteiten worden met name vanuit doelsubsidies gefinancierd.

Gemeenschap betrekken bij organisatie en programmering en wijkgericht werken

Steeds meer culturele organisaties – theaters, musea en bibliotheken – ontwikkelen meemaakpodia. Zij delen het eigenaarschap op het vlak van organisatievorming, programmering en community-vorming met lokale doelgroepen. Op deze manier beogen ze minder aanbodgericht te werken en het (cultuur)bereik, de impact en de binding met de gemeenschap, te vergroten. Hierdoor ontstaat een meer inclusieve culturele sector en wordt beantwoord aan maatschappelijke opgaven.

In het verlengde hiervan zien we dat steeds meer bibliotheken en kunstencentra ook buiten hun eigen locaties actief zijn. Ze verbinden zich met lokale organisaties en initiatieven en werken samen met andere maatschappelijke organisaties.

Datagedreven werken

In toenemende mate zetten culturele instellingen data en onderzoek in om hun dienstverlening en activiteiten beter te laten aansluiten bij de belevingswereld van hun bezoekers. Landelijke gegevens, behoeftepeilingen, enquêtes en gesprekken, bijvoorbeeld, dragen bij aan het ontwikkelen en aanscherpen van dienstverlening en het vergroten en verbreden van het bereik.

Maatschappelijke waarde van kunst en cultuur

De tijd dat cultureel ondernemerschap en de economische waarde van kunst en cultuur belangrijk werden gevonden, lijkt plaats te maken voor de maatschappelijke en intrinsieke waarde ervan: voor de betekenis die kunst en cultuur geven aan het leven en aan de persoonlijke ontwikkeling. De vele amateurkunstbeoefenaars geven bijvoorbeeld aan dat sociale binding en plezier beleven de voornaamste redenen zijn om met kunst bezig te zijn. Veel mensen lezen voor hun ontspanning of verdieping een boek of bezoeken om die redenen een voorstelling. Daarnaast worden kunst en cultuur weer meer gezien als middel om in te zetten bij maatschappelijke vraagstukken, over hoe kunst en cultuur kunnen bijdragen aan oplossingen bij andere sectoren/domeinen, zoals educatie, zorg of welzijn.

2 Opgroeien met gelijke kansen

BoekStart voor baby's

BoekStart is een programma dat het lezen met heel jonge kinderen wil bevorderen én ouders met jonge kinderen samen wil laten genieten van boeken. Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat BoekStart effect heeft op de taalontwikkeling van jonge kinderen.

Kinderen die al op jonge leeftijd in aanraking komen met boeken ontwikkelen een voorsprong (op school). Daar hebben ze hun hele leven voordeel van. Bovendien versterkt het de band tussen ouder en kind om samen een boekje te bekijken, plaatjes aan te wijzen en te benoemen, versjes te leren, verhaaltjes te vertellen en ernaar te luisteren. Voor ouders die naar de bibliotheek komen is er BoekStart voor baby's. Wanneer ouders hun baby lid maken van de bibliotheek ontvangen zij het BoekStartkoffertje met twee boekjes en informatie over voorlezen.

BoekStart in de kinderopvang

BoekStart in de kinderopvang is bedoeld om jonge kinderen, hun ouders en pedagogisch medewerkers via de kinderopvang intensief met boeken en lezen in aanraking te brengen. Het programma is erop gericht om als bibliotheek professioneel samen te werken met de kinderopvang. Daarbij staat het bevorderen van de deskundigheid van de pedagogisch medewerker voorop, ook als deze nog in opleiding is. In ons werkgebied werken 31 kinderopvanglocaties met ons samen binnen dit leesbevorderingsprogramma.

In onze vestigingen, op scholen en kinderopvangorganisaties organiseren we ook voorleesactiviteiten voor jonge kinderen.

Ontwikkeling van het kind

In deel 1 - Ons verhaal geven we aan dat we er willen zijn voor iedereen. Dat begint bij kinderen, vanaf hun eerste levensjaar. Kinderen moeten zich zo goed mogelijk kunnen ontwikkelen om nu en later mee te kunnen doen in de samenleving. Voor ons is het van belang dat elk kind opgroeit met dezelfde kansen, in een omgeving die rijk is aan taal, kunst en cultuur.

In de eerste duizend dagen van het leven van een kind is de taalontwikkeling cruciaal. Daarom stimuleren wij een rijke taalomgeving voor kinderen vanaf hun eerste levensjaar. We zetten bewezen effectieve leesbevorderingsprogramma's als BoekStart en de VoorleesExpress in, gebruiken creatieve werkvormen, kunstzinnige en creatieve activiteiten en -materialen en organiseren voorleesactiviteiten. Samen met ouders, kinderopvangorganisaties, consultatiebureaus, het onderwijs en gemeenten werken we aan de ontwikkeling van kinderen. Daarbij ligt onze focus op kinderen van 0 tot 4 jaar (en hun ouders) die ons het hardst nodig hebben.

VoorleesExpress

De VoorleesExpress zorgt ervoor dat kinderen die moeite hebben met taal extra aandacht krijgen. Een vrijwilliger wordt gekoppeld aan een gezin. De vrijwilliger gaat op bezoek bij het gezin, gewoon aan de keukentafel of gezellig op de bank. Samen met ouders gaat de vrijwilliger aan de slag met taalspelletjes en (voor)lezen. Zo wordt taal leuk en gaat de taalontwikkeling van een kind als een trein! Wij gunnen ieder kind een stimulerende thuisomgeving waar het veel in aanraking komt met taal. Daarom laten we kinderen én ouders zien hoe leuk taal en lezen kunnen zijn en we ondersteunen ouder(s) om zelf de taalontwikkeling van hun kind te stimuleren. Dit kan op heel veel verschillende manieren en in de taal waar zij zich het meest comfortabel in voelen. Uiteindelijk streven we ernaar dat lezen en taal een blijvende plek in het gezin krijgt.

De VoorleesExpress werkt met vrijwilligers en wordt in de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum uitgevoerd door Taalhuis Veluwezoom. De Zoomerij is daar een belangrijk onderdeel van en zorgt voor de coördinatie. Het Taalhuis begeleidt de vrijwilligers en zorgt ervoor dat iedere vrijwilliger wordt gekoppeld aan een gezin. In dit gezin gaan zij twintig weken aan de slag.

de Bibliotheek op school

De Bibliotheek *op school* is een landelijk ontwikkelde en ondersteunde, educatieve aanpak voor het onderwijs, die zich richt op leesbevordering en taalontwikkeling. De school en de bibliotheek gaan een meerjarig samenwerkingsverband met elkaar aan. De focus ligt op het stimuleren van vrij lezen, omdat dit een bewezen positief effect heeft op woordenschat, spelling, grammatica, begrijpend lezen en schrijven. Door een kwartier vrij lezen per dag leert een kind duizend nieuwe woorden per jaar.

De Bibliotheek *op school* bestaat uit meerdere, flexibel in te zetten bouwstenen die de partners in staat stellen samen en op structurele wijze lezen en mediawijsheid in het onderwijs te stimuleren. Het is geen standaardformule; het is aan te passen aan de lokale situatie, wensen en behoeften.

Doel: aantoonbare verbetering van de resultaten van het onderwijs. Specifieker gaat het om verbeteren van leerlingresultaten op de onderdelen leesvaardigheid, taalvaardigheid en digitale geletterdheid. De Bibliotheek *op school* sluit aan op de concepten BoekStart en BoekStart in de kinderopvang, die specifiek gericht zijn op de (vroeg) taalontwikkeling van nul- tot vierjarigen. Daarmee wordt ingezet op een doorgaande leerlijn.

De Bibliotheek *op school* stimuleert leerlingen om te lezen. Experts van de bibliotheek leiden leerkrachten op om kinderen te stimuleren om (meer) te gaan lezen. Wát het kind leest, moet aansluiten bij zijn of haar belevingswereld. Het belangrijkste is dát het kind leest. De scholen beschikken met de Bibliotheek *op school* over een actueel en divers boekenaanbod.

Op basisscholen in de gemeenten Rheden, Rozendaal en Renkum dragen wij bij aan de ontwikkeling van het kind door het bevorderen van leesplezier en taalontwikkeling, digitale geletterdheid en mediawijsheid. In de gemeenten Rheden en Rozendaal doen we dat ook door kinderen deel te laten nemen aan kunstzinnige- en culturele activiteiten. Onze experts coachen leerkrachten en scholen over het belang van een rijk taalaanbod, digitale geletterdheid en mediawijsheid of het inzetten van kunst en cultuur binnen lessen. De lees- en media-experts geven zelf ook lessen, die aansluiten bij de leefwereld van leerlingen. Bij voorkeur ontwikkelen we doorgaande leerlijnen. In de gemeente Renkum zijn wij niet verantwoordelijk voor cultuureducatie en is goede afstemming met de cultuurcoach, die werkt in opdracht van de gemeente Renkum, van belang. In totaal bereiken we alle circa 4.800 basisschoolleerlingen in ons werkgebied.

De Bibliotheek op school

In de gemeente Renkum werken we met alle basisscholen structureel samen vanuit het educatieve programma de Bibliotheek *op school*. In de gemeente Rheden en Rozendaal bieden we basisscholen voornamelijk maatwerk. De Bibliotheek *op school* is een bewezen effectieve methode, en is – gezien het stijgende aantal jongeren dat de middelbare school met onvoldoende basisvaardigheden verlaat – nog steeds hard nodig. Het is onze ambitie om in de beleidsperiode 2024-2027 met alle basis- en vier vmbo-scholen in ons werkgebied structureel te gaan samenwerken vanuit de Bibliotheek *op school*. Waar nodig geven we voorrang aan scholen waar meer achterstanden zijn.

Grotere rol media-experts

De impact die de razendsnelle technologische ontwikkelingen en digitalisering op de maatschappij en mensen hebben, wordt steeds belangrijker. Mensen die digitale vaardigheden missen, komen steeds meer buiten de maatschappij te staan.

Daarom is het essentieel dat leerlingen goed worden voorbereid op de huidige en toekomstige online informatiesamenleving en de rol die zij hierin spelen. Onze media-experts geven daarom vanuit de Bibliotheek *op school* ook lessen Digitale geletterdheid. In deze lessen staan situaties waar leerlingen tegenwoordig dagelijks mee in aanraking komen centraal, zoals: wat is sociale media en wat kan ik wel en niet plaatsen? Hoe ga je om met negatieve reacties en is alles wat je online kunt vinden de waarheid? En belangrijker: wat is mijn online identiteit?

Digitaal geletterd ben je als je de volgende vier domeinen beheerst:

1. ICT-basisvaardigheden
2. informatievaardigheden
3. mediawijsheid
4. computational thinking (weten hoe een computer denkt en hoe je problemen met een computer kunt oplossen)

Wij verzorgen activiteiten op het vlak van informatievaardigheden, mediawijsheid en computational thinking. Ons aanbod sluit aan op de vraag van de school en op het type leerling. We richten ons op het coachen van de leerkrachten en bieden – met name in de bovenbouw van het basisonderwijs – lessen aan. Onze ambitie is om op het vmbo lessen digitale vaardigheid in ten minste de onderbouw te gaan geven.

Cultuureducatie

Onze cultuurexperts maken in de gemeenten Rheden en Rozendaal cultuur- en erfgoedprogramma's voor basisscholen. De programma's sluiten aan bij de vraag van de scholen en worden deels door kunstvakdocenten en professionele artiesten uitgevoerd. We zijn er voor alle scholen, maar we hebben nog niet met elke school een structurele samenwerking. Dat is wel onze ambitie en we verwachten dat onder meer te realiseren door onze fusie. Omdat onze lees-, media- en cultuurexperts nu vanuit één afdeling werken, kunnen ze scholen gezamenlijk beter bereiken.

Leerlingen kunnen binnen en buiten de school meedoen aan cultuur en erfgoed, bijvoorbeeld met 'Meer muziek in de klas', ze bezoeken een theatervoorstelling of doen mee aan het programma 'Reizen in de Tijd', waarbij ze een erfgoedinstelling kunnen bezoeken.

Als onderdeel van de culturele basis die we kinderen mee willen geven, stimuleren we ze om gedurende hun basisschooltijd, naast andere podia, ten minste één keer een kindervoorstelling in ons openluchttheater De Pinkenberg te bezoeken. Onze cultuurexperts informeren scholen en leerlingen over de mogelijkheden die er zijn om in de vrije tijd aan kunst en cultuur deel te nemen, onder meer via Sjors Creatief, dat jaarlijks het regionale aanbod van culturele en creatieve activiteiten voor kinderen ontsluit, en via de website www.rhedenontdekt.nl. En we wijzen ze op bijzondere projecten, zoals het 'Leerlingenorkest Rheden'. Daarnaast weten we dat jongeren die de basisschool net verlaten hebben, zowel op school als buiten school, extra aandacht nodig hebben. Veel jongeren maken zich zorgen en voelen zich eenzaam, en dat heeft invloed op hun mentale gesteldheid. Te veel jongeren beschikken over onvoldoende basisvaardigheden en hebben moeite om invulling te geven aan een zinnige vrijetijdsbesteding.

Cultuur kan bij uitstek een zinnige vrijetijdsbesteding zijn en de kunsten (zang, dans, literatuur, film en muziek)

kunnen een manier zijn voor jongeren om zich te uiten. In de gemeenten Rheden en Rozendaal willen we jaarlijks cultuurprogramma's ontwikkelen die thema's die bij jongeren spelen (zoals schulden, verslaving, eenzaamheid, geweld en seksuele identiteit) bespreekbaar maken. Deze programma's worden vanuit projectfinanciering bekostigd. We hebben hier ervaring mee en werken daarin samen met professionele makers. Met middelbare scholen willen we onderzoeken of we programma's kunnen ontwikkelen en structureel kunnen samenwerken. Met jongeren (die veel op onze locaties komen) gaan we kijken of we (cultuur)programma's buiten school met hen, op bijvoorbeeld onze locaties, kunnen ontwikkelen. Dat zorgt er ook voor dat we een breder publiek bereiken en cultuurparticipatie vergroten.

Meer Muziek in de klas

Meer Muziek in de Klas is een landelijk programma om structureel muziekonderwijs te realiseren op basisscholen en kinderen zich door middel van muziek te laten ontwikkelen. Plezier in het maken van muziek staat voorop. In het hele land ondertekenden regio's een 'Muziek Akkoord', waarin alle samenwerkingspartijen (scholen, muziekverenigingen, overheden, pabo's) afspraken hoe ze gezamenlijk tot structureel muziekonderwijs voor alle kinderen komen. Lokaal geven wij uitvoering aan het programma, in ieder geval tot en met 2024. Het programma is in 2023 verbreed en opgevolgd door 'Méér kunst en cultuur in School en Omgeving', waarbij het doel is om leerlingen een ondersteunende en stimulerende omgeving te bieden, zodat iedereen zijn talenten, vaardigheden en interesses kan ontplooiën en ontwikkelen. 'Méér kunst en cultuur in School en Omgeving' richt zich meer op kansengelijkheid en naschoolse activiteiten. Dit sluit aan bij de ontwikkeling van community-scholen, waar ook meer verbinding wordt gemaakt tussen school en omgeving.

Leerlingenorkest Rheden

In de gemeente Rheden stimuleren we kinderen en jongeren om in hun vrije tijd samen muziek te maken in een leerlingenorkest. Iedereen die een instrument kan bespelen, ook iemand die net begonnen is, kan (op zijn eigen niveau) meedoen. Het orkest repeteert maandelijks en werkt toe naar een gezamenlijk optreden in ons openluchttheater De Pinkenberg, waar ouders, familie en vrienden voor uitgenodigd worden. Plezier beleven aan samen muziek maken staat daarbij op de eerste plaats. Kinderen die bijvoorbeeld op school mee hebben gedaan aan 'Meer Muziek in de Klas' en na afloop vaker muziek willen maken, kunnen deelnemen. Maar ook jeugdleden van andere amateurverenigingen kunnen meedoen, om meer ervaring op te doen en een keer in een andere samenstelling te spelen. Op deze manier leggen we verbinding tussen muziekonderwijs op de scholen en het beoefenen van muziek in de vrije tijd en leggen we verbinding met amateurverenigingen/clubs. Het leerlingenorkest wordt tot 2024 gefinancierd vanuit het Nationale Programma Onderwijs. We willen het orkest graag continueren.

Community-school

In navolging van landelijke ontwikkelingen ontstaat in Dieren, in de wijk Stenfert, vanuit een fusie tussen twee openbare basisscholen in 2023-2024 een community-school. Dat is een onderwijsinstelling waarvan de voorzieningen en lesprogramma's nauw verbonden zijn met het leven en de behoeften van de hele gemeenschap, die er ook in kan meedelen. De school wordt daarmee een verbindende schakel in een wijk, waar jong en oud samenkomen en ruimte is voor initiatief. Ouders, buurtbewoners, ondernemers en organisaties in de wijk worden betrokken bij activiteiten met sport, cultuur en muziek die tijdens en na schooltijd aangeboden worden. De community-school in Dieren wil een open instelling zijn waar ook naschoolse activiteiten voor de kinderen worden georganiseerd. Sport in Rheden, Inclusio Rheden en onze lees-, media- en cultuurexperts gaan (onder meer) invulling geven aan hun zogenoemde 'rijke schooldagen'. Vanuit taalontwikkeling, leesplezier, mediawijsheid en kunst en cultuur zien wij onszelf als een logische en waardevolle samenwerkingspartner in deze en soortgelijke ontwikkelingen.

Crossovers

We verwachten door onze fusie meer crossovers te maken tussen de programma's en activiteiten van onze lees-, media- en cultuurexperts en freelance kunstvakdocenten. We kunnen daardoor programma's maken die beter aansluiten bij leerlingen (en docenten). Het gevolg is dat er binnen programma's vaker gelijktijdig en bij voorkeur met gelijke waarde aan mediawijsheid en kunst wordt gewerkt of, bijvoorbeeld, aan taalontwikkeling en cultuur, maar ook aan andere vakken. Het werken in crossovers zal in eerste instantie vorm krijgen in de gemeenten Rheden en Rozendaal. In de gemeente Renkum willen we verkennen wat onze rol op het gebied van cultuureducatie kan zijn, ook in relatie tot de cultuurcoach, die werkzaam is voor de gemeente Renkum.

Speerpunten

- *Vergroten bereik en impact van onze activiteiten bij taalarme gezinnen, door de inzet van bewezen effectieve programma's als BoekStart en de VoorleesExpress.*
- *Vanuit de Bibliotheek op school met alle basisscholen en vmbo-scholen binnen ons werkgebied structureel samenwerken. En vanuit cultuureducatie met alle basisscholen en vmbo-scholen in de gemeenten Rheden en Rozendaal.*
- *Actief bijdragen aan 'community-scholen' door verbinding te realiseren met activiteiten die op school en na schooltijd plaatsvinden en door cross-over-programma's te ontwikkelen.*

3 Een basis om mee te doen

Volwassenen en basisvaardigheden

We willen dat iedereen kan meedoen, over voldoende basisvaardigheden beschikt en de mogelijkheid heeft om zich via kunst en cultuur te ontwikkelen en te uiten. In het vorige deel beschreven we dat het begint bij de ontwikkeling van het kind en dat gezinsgerichte aanpak, samenwerken met ouders, kinderopvangorganisaties en scholen van wezenlijk belang zijn. In dit deel gaan we in op volwassenen, en dan met name op volwassenen die moeite hebben om mee te doen en Nederlands als moedertaal hebben.

Basisvaardigheden: lezen en schrijven, rekenen en digitale vaardigheden

Een aanzienlijk aantal volwassenen mist noodzakelijke basisvaardigheden. Ze hebben moeite met lezen, schrijven, rekenen en ervaren beperkingen bij het gebruik van computers, smartphones en digitale communicatie met overheids- en andere instanties. Dit belemmert hen om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Het aantal laaggeletterden in de gemeente Rheden is tussen de 4.400 en 5.500, in de gemeente Renkum wordt dat aantal geschat op 3.200 tot 4.100 inwoners. In de gemeente Rozendaal is er nauwelijks laaggeletterdheid, maar speelt het beschikken over voldoende digitale vaardigheden wel een rol. Met de verdergaande digitalisering zien we een groeiende groep van mensen die vragen heeft op digitaal gebied. Het Informatiepunt Digitale Overheid op onze locaties voorziet in het beantwoorden van deze vragen en/of in het doorverwijzen naar de juiste instantie of geschikt educatief aanbod. Hoe meer de samenleving digitaliseert, hoe belangrijker het is dat je bij ons terecht kunt en er persoonlijk contact is. Om iedereen mee te laten doen, is het van belang om elkaar van mens tot mens te kunnen ontmoeten en verder te helpen. Dit doen we door diverse cursussen en ondersteuning aan te bieden.

Taalhuis Veluwezoom

Onvoldoende kunnen lezen en schrijven leidt in veel gevallen tot een groter (sociaal) isolement, tot een lagere inkomenspositie, grotere werkloosheid en een groter beroep op zorg. En naarmate de wereld meer en meer digitaliseert, wordt niet kunnen lezen en schrijven voor betrokkenen (en daarmee voor de samenleving) een steeds groter probleem.

Om dat te voorkomen, hebben wij een belangrijke rol te vervullen. Wij doen dat onder meer als belangrijke partner van Taalhuis Veluwezoom, een samenwerkingsverband van de gemeenten Rheden, Renkum en Rozendaal, Vluchtelingenwerk Nederland, ROC Rijn IJssel, welzijnsorganisaties Huis van Renkum, Renkum voor elkaar en Inclusio Rheden, de bibliotheek en vele, vrijwillige

initiatieven. Het samenwerkingsverband heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen en de taal-, reken- en digitale vaardigheden van inwoners uit onze gemeenten te versterken. De Zoomerij zorgt voor de coördinatie van het Taalhuis en de uitvoering van programma's als Klik & Tik, Digisterker, Digivitaler, het Taalcafé, Samen Nederlands praten, Lezen en schrijven met Succes!, en meer.

De gezamenlijke ambitie van de partners van Taalhuis Veluwezoom is om het bereik te vergroten. Om ervoor te zorgen dat meer mensen naar passende educatietrajecten geleid worden. We willen meer wijkgericht gaan werken en meer organisaties verbinden aan het Taalhuis, om daarmee deze specifieke doelgroep beter te bereiken. Denk aan samenwerking met sportverenigingen, amateurkunstverenigingen, buurthuizen, kerken en bedrijven. Om mensen te motiveren hun taalvaardigheden te verbeteren, is vertrouwen nodig. Daarvoor moet je relaties aangaan en niet wachten totdat mensen naar ons toekomen. We gaan er vaker voor kiezen om activiteiten te organiseren buiten onze eigen locaties. Dat doen we bij voorkeur samen met maatschappelijke organisaties, onderwijsinstellingen en overheden. En met bedrijven, omdat daar ook vaak mensen werken die moeite hebben met lezen, schrijven, rekenen en omgaan met computer en internet.

Informatiepunt Digitale Overheid

Er zijn zo'n 4 miljoen Nederlanders die moeilijk of niet kunnen omgaan met de digitale overheid. Deze groep is divers; het gaat om ouderen, nieuwkomers en laaggeletterden, maar ook om jongeren die misschien wel goed overweg kunnen met sociale media, maar het aanvragen van een DigiD of hun studiefinanciering toch lastig vinden.

Voor hulp bij vragen over de Digitale Overheid kan men terecht bij het Informatiepunt Digitale Overheid (IDO) in de bibliotheek. Speciaal opgeleide bibliotheekmedewerkers helpen mensen met het vinden van informatie op internet en ze verwijzen hen door naar de juiste instanties. Het Informatiepunt sluit mooi aan bij de cursussen rondom computergebruik die de bibliotheken aanbieden. Denk aan Klik&Tik, Digisterker en SeniorWeb. Het Informatiepunt is een gratis voorziening, ook voor niet-leden.

Op dit moment organiseren we wekelijks spreekuren in onze vestigingen. Onze ambitie is om, in samenwerking met maatschappelijke partners, ook spreekuren aan te bieden op andere locaties, in de wijken.

Klik & Tik

Klik & Tik is een oefenprogramma voor iedereen die op een laagdrempelige manier wil leren omgaan met de computer, het internet en sociale media. In stapjes leren deelnemers digitale basisvaardigheden. Een computer of tablet aan- en uitzetten, omgaan met de muis, klikken, slepen, scrollen. Daarna gaan ze het internet op. Om websites te zoeken, iets te kopen, een reisje te boeken of foto's te uploaden bijvoorbeeld.

Digisterker en Digivitaler

De cursussen Digisterker en Digivitaler dragen bij aan de ambitie van de overheid en die van onszelf om zoveel mogelijk burgers digitaal vaardig en zelfredzaam te laten worden, zodat zij (meer en beter) gebruik kunnen maken van de elektronische overheid. Door het volgen van het programma Digisterker of Digivitaler worden mensen met een beperkte digitale kennis in staat gesteld om hun overheidszaken en hun gezondheidszaken zelf digitaal te kunnen regelen. In de cursus trainen de cursisten hun digitale vaardigheden door in kleine groepen, in een veilige omgeving, oefeningen te doen met de websites van (semi-)overheden.

Nederlands lezen en schrijven met Succes!

De Zoomerij organiseert op verschillende locaties wekelijkse bijeenkomsten voor mensen die hun taalniveau willen verbeteren. Wij gebruiken daarvoor de methode 'Succes!' van Stichting Lezen en Schrijven. Deelnemers oefenen samen met een geschoolde vrijwillige medewerker aan de hand van thema's die passen bij hun dagelijkse praktijk. Eerste hulp aan kinderen, Een afspraak bij de dokter, Veilig werken, Dit doet de gemeente, bijvoorbeeld. De setting is informeel en laagdrempelig. Het traject geeft deelnemers vertrouwen in hun eigen kunnen en biedt hun de mogelijkheid om in contact te komen met de lokale samenleving en er aan deel te nemen.

Sociaalartistieke projecten

De Zoomerij wil structureel sociaalartistieke projecten realiseren. Dat zijn domein-overstijgende kunstprojecten die de maatschappelijke en culturele participatie van – vaak een specifieke groep – mensen stimuleren en ondersteunen. Het doel is om via kunst – in welke vorm dan ook: theater, dans, muziek, beeldende kunst en multimedia, etc. – een positieve invloed te hebben op de samenleving. Bijvoorbeeld door sociale cohesie te bevorderen, stemmen te laten horen die anders niet gehoord worden, gemeenschappen te versterken of maatschappelijke verandering te stimuleren. Met sociaalartistieke projecten kun je mensen op een laagdrempelige manier betrekken bij kunst en maatschappelijke vraagstukken, ook mensen die normaal gesproken niet direct betrokken zijn. Wij willen deze projecten met name inzetten in wijken waar achterstanden zijn en bij kwetsbare groepen (ouderen met dementie of vluchtelingen, bijvoorbeeld). Via deze projecten zien we ook mogelijkheden om mensen te ondersteunen bij het verbeteren van hun basisvaardigheden.

De bekostiging van deze activiteiten zal per jaar verschillend zijn en kan mede vanuit projectfinanciering bekostigd worden. De kennis en kunde om met sociaalartistieke projecten te werken, willen we borgen binnen onze organisatie.

Speerpunten

- *Vergroten van bereik en impact van onze activiteiten bij volwassenen die over onvoldoende basisvaardigheden beschikken, onder meer door meer wijkgericht te werken.*
- *Sociaalartistieke projecten inzetten bij maatschappelijke vraagstukken, in wijken waar meer achterstanden zijn.*

WIJ, DE ZOOMERIJ!

WELKOM!

WE HEBBEN SAMEN
EEN NIEUWE JAS...
MET VOLOP
RUIMTE!

VAN HIERUIT
GAAN WE OOK OPPAD!

WIE ZIJN WE

open

inspirerend

veelzijdig

leef

deskundig
ONZE KERNWAARDEN

we helpen je op weg!

COMFORT ZONE

meer
AANDACHT
waar dat
NODIG IS!

KOM BINNEN!

deze doen we weg...

alle niveaus

ONZE AMBITIE

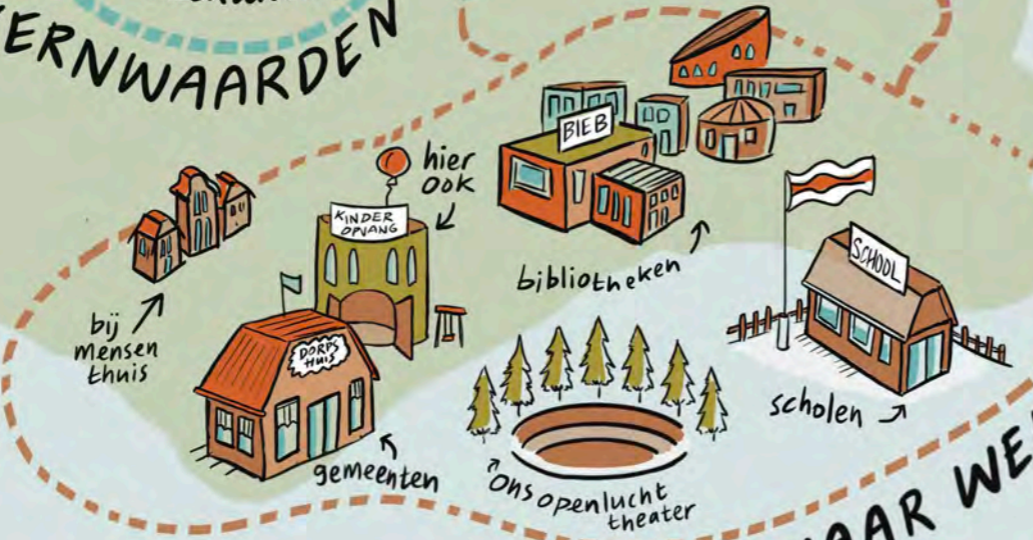
DIT DOEN WE

maak SAMEN mee!

VOOR JULLIE
ALLEMAAL

VOOR WIE

WAAR WERKEN WE

de Zoomerij

steun van
Partners
& gemeenten

en ook zo

dan groeien we!

vrijwilligers

4 Ruimte voor ontmoeting, ontwikkeling, kennis en cultuur

De Zoomerij als huiskamer

In de vorige twee delen lag de nadruk op de ontwikkeling en participatie van kinderen en volwassenen, zodat zij vaardigheden ontwikkelen om mee te kunnen doen aan de samenleving. Dit deel gaat over de Zoomerij als plek waar je in je vrije tijd komt voor ontmoeting en verblijf, persoonlijke ontwikkeling en kunst & cultuur. We zien onze locaties als huiskamers van de samenleving en toegangspoorten tot informatie, kennis, literatuur en kunst & cultuur. Mensen kunnen bij ons studeren of werken in een stimulerende (leer)omgeving, een krantje lezen, boeken lenen, activiteiten bezoeken, exposeren of zelf iets organiseren.

Collectie, programmering en persoonlijke ontwikkeling

Op onze bibliotheeklocaties is onze collectie essentieel. Die varieert van tijdschriften, kookboeken, literatuur, strips, geschiedenisboeken, managementboeken tot aan boeken die gaan over hoe je creativiteit bevordert. Naast de fysieke collectie hebben we een digitale collectie (e-books en luisterboeken) en een collectie voor onze scholen. De pluriformiteit van onze collectie is van wezenlijk belang. We werken daarin op provinciaal en landelijk niveau samen met andere openbare bibliotheken, musea, universiteitsbibliotheken en onderzoeksinstituten en wisselen collectie uit, waardoor leden toegang hebben tot heel veel materialen. Zo kun je bij ons wetenschappelijke boeken lenen uit diverse universiteitsbibliotheken, maar ook bijvoorbeeld manga-boeken (Japanse strips) van Rozet in Arnhem. Door ruimte te maken voor nieuwe boeken blijft de collectie actueel en relevant. We volgen daarin de bibliotheekwet, wat betekent dat we jaarlijks ten minste 10% van onze collectie moeten vervangen.

Onze collectie is waardevol, omdat het mensen toegang geeft tot kennis en informatie, maar vooral ook omdat het zoveel mensen laat genieten van verhalen. Lezen is voor veel mensen een ontspannende, plezierige bezigheid. Via landelijke leesbevorderingscampagnes, het opzetten van lees- en studiegroepen, het organiseren van lezingen van schrijvers, etc. stimuleren we leesplezier en persoonlijke ontwikkeling.

Ondanks de samenwerking met andere openbare bibliotheken is onze collectie de afgelopen jaren uitgedund. We streven ernaar om deze weer te verrijken, op een manier die past bij de huidige tijd. Daarnaast willen we films en muziek weer een plek geven binnen de collectie en ruimte bieden aan verhalen van onze inwoners, in welke vorm dan ook. Om onze collectie breder vorm te geven is het voor ons van belang om, naast kennis van literatuur, kunst en cultuur, kennis te hebben van hoe je mensen en de gemeenschap betreft bij de collectievorming en bij de programmering. Daarin willen we ons ontwikkelen.

Ook willen we mensen stimuleren om (meer) gebruik te maken van onze digitale collectie, omdat onderzoek uitwijst dat veel mensen niet weten dat ze gebruik kunnen maken van deze collectie of niet weten hoe het werkt, maar dat ze dat wel graag willen.

Accentverschuiving in programmering

Onze programmering draagt bij aan de vijf wettelijke kernfuncties van de bibliotheek. Naast programmering die kennis en informatie ter beschikking stelt, ontwikkeling en educatie biedt, lezen bevordert en laat kennismaken met literatuur, zal de nadruk van onze programmering de komende jaren meer liggen op het organiseren van ontmoeting en debat en het laten kennismaken met kunst en cultuur.

'Ontmoeting en debat' is in de geschiedenis van de mensheid en in de ontwikkeling van onze beschaving altijd van belang geweest. Als organisatie staan we voor democratische waarden als vrijheid, broederschap, gelijkheid, pluralisme, participatie en dialoog. De waarden zijn van belang voor de rechtsstaat, vooruitgang en om een goede relatie tussen individuen tot stand te brengen. In een wereld waarin polarisatie constant op de loer ligt, hebben wij hier een functie in te vervullen. Debat draagt bij aan reflectie en het vormt en ontwikkelt de samenleving.

Programmeren op verschillende manieren

Onze programmering komt tot stand door centraal, lokaal en samen met de gemeenschap te programmeren. Centrale programmering is programmering die in al onze vestigingen past en speelt. Lokale programmering is programmering die aansluit bij lokale initiatieven en -samenwerkingspartners in en om onze bibliotheeklocaties in Dieren, Velp, Oosterbeek en Renkum. Onze vier – nieuw aangestelde – medewerkers activiteiten organiseren deze lokale activiteiten bij voorkeur samen met inwoners of organisaties uit de directe omgeving. Door de inzet van deze medewerkers activiteiten verwachten we een stijging te zien in het aantal activiteiten en bezoekers. 'Samen met de gemeenschap programmeren' moet nog vorm krijgen. Door inwoners, bedrijven en instellingen te betrekken bij onze organisatie en programmering, kunnen we optimaal aansluiten bij hun behoeftes en belevingswereld en groepen bereiken die we nu nog niet of onvoldoende bereiken.

Kwalitatief en kwantitatief onderzoek en data-analyses geven ons waardevolle inzichten in ons werkgebied. Wie zijn onze inwoners, welke behoeftes en interesses hebben ze, welke drempels ervaren ze en waar kunnen we onze dienstverlening verbeteren? Door nadrukkelijker vanuit deze inzichten te werken en te programmeren en het

gesprek met mensen aan te gaan, kunnen we meer mensen bereiken en aan ons binden.

Onze locaties ontwikkelen zich meer tot culturele centra en meemaakpodia met een brede programmering, waarbij de collectie een essentiële basis is. In de gemeenten Rheden en Rozendaal verwachten we dat deze ontwikkeling sneller en sterker gaat plaatsvinden, doordat we daar – naast de bibliotheekfuncties – een stevige cultuuropdracht hebben.

Meemaakpodium

Een meemaakpodium is een culturele vereniging of stichting, zoals een theater, podium, presentatie-instelling, museum of bibliotheek die doorlopend een programmeer- of podiumfunctie vervult op een fysieke locatie, gedurende het gehele jaar meerdere dagen per week geopend en toegankelijk is, en die het eigenaarschap deelt met lokale doelgroepen op het vlak van organisatievorming, programmering en communityvorming.

bron: Fonds voor Cultuurparticipatie

Cursussen, workshops en lessen

Onze locaties zijn ook plekken waar cursussen, workshops en lessen plaatsvinden. Naast onze eigen activiteiten op het gebied van basisvaardigheden organiseren derden er allerlei activiteiten die bijdragen aan persoonlijke ontwikkeling, zoals muzieklessen, danslessen, leesclubs, taal-cursussen en schilderlessen, etc. We willen het maatschappelijke nut van onze ruimtes vergroten, door meer activiteiten aan te trekken. Daarvoor moeten we ze beter uitrusten, het gebruik ervan aantrekkelijker maken en een goed reserveringssysteem beschikbaar stellen.

Programma Digitaal burgerschap in cocreatie

Door de invloed van kunstmatige intelligentie (AI) verwachten we dat onze media-experts, die nu werkzaam zijn binnen het primair- en basisonderwijs, ook steeds meer daarbuiten gaan werken. Dat zij meer betrokken worden bij vraagstukken over burgerschap, democratie en online veiligheid en dat zij gaan samenwerken met onze programmamakers. Uit evaluatie van ons eerdere themaprogramma over kunstmatige intelligentie kwam naar voren dat er zorgen leven op het vlak van ethiek, privacy en wetgeving rond AI. En dat er kansen zijn: verbeteringen in de zorg

aan huis, creatieve experimenten met kunst, muziek en literatuur/poëzie.

We streven ernaar om een doorgaande leerlijn te ontwikkelen op het vlak van Digitaal Burgerschap. Om samen met nieuwe doelgroepen, jong en oud, een stap verder te zetten op het gebied van digitalisering en technologie. Om te experimenteren, te creëren en mee te denken aan oplossingen voor de toekomst.

In 2024 en 2025 willen we hiermee experimenteren, gefinancierd vanuit de programmeringsregeling Digitaal burgerschap voor bibliotheken. We willen het daarna bestendigen.

Digitaal Burgerschap

Digitaal Burgerschap betekent dat mensen zich actief, vaardig en weerbaar kunnen bewegen in de online informatiesamenleving. Wie digitaal vaardig is, verkent nieuwe digitale mogelijkheden, benut de kansen die technologie biedt en ontwikkelt de vaardigheden die nodig zijn om te ontdekken en te experimenteren. Digitaal burgerschap betekent ook dat je je onderdeel voelt van de publieke zaak, ervaren dat je die zelf ook kunt vormgeven en dat je bereid bent actief bij te dragen aan het maatschappelijk debat, ook als dat online wordt gevoerd.

bron: <https://www.bibliotheeknetwerk.nl/digitaal-burgerschap>

Ontmoetings- en informatiepunt voor senioren

Uit ons ledenbestand en data-analyse blijkt dat er een groot potentieel is om meer 'bescheiden ouderen' aan ons te binden. Bescheiden ouderen hebben een beperkt inkomen, ze verrichten graag vrijwilligerswerk, houden van lezen, hebben interesse in een gezonde leefstijl, natuur en dier en bezoeken graag de bibliotheek. Toch zijn zij relatief weinig lid van de bibliotheek.

In samenwerking met organisaties die inhoudelijke expertise hebben op dit gebied, willen we daarom in Velp een ontmoetings- en informatiepunt voor senioren opzetten. Het moet een ontmoetingsplek worden waar mensen terecht kunnen met vragen en waar ze informatie kunnen krijgen over allerlei aspecten die te maken hebben met ouder worden. Dat kan gaan over valpreventie, hoe om te gaan met verlies, hoe maak je een testament, verbeteren van digitale vaardigheden, dementie, maar ook tips voor een zinnige vrijetijdsbesteding, waarin lezen, kunst en cultuur een belangrijke rol spelen.

Ontmoeting, eenzaamheidspreventie en vitaal ouder worden zijn leidend.

In deze beleidsperiode willen we een eerste pilot uitvoeren, die we uit projectmiddelen financieren. Als de pilot succesvol is, willen we ook in andere kernen een ontmoetings- en informatiepunt voor senioren realiseren.

De Pinkenberg

Openluchttheater De Pinkenberg is de plek waar we zelf programmeren en waar we een podium bieden voor amateurkunstverenigingen. Het theater wordt door ons geëxploiteerd, is eigendom van de gemeente Rheden en staat in de gemeente Rozendaal. Binnenkort ronden we de laatste fase van de renovatie van het openluchttheater af, zodat we weer optimaal kunnen programmeren. Iedere zomerperiode organiseren we er artistiek hoogwaardige concerten en voorstellingen voor jong en oud. Maar, ondanks het gegeven dat De Pinkenberg in de gemeenten Rheden, Rozendaal en omgeving goed bekend is, zijn er nog heel wat inwoners die er nog nooit geweest zijn. We denken het aantal bezoekers te kunnen vergroten door laagdrempeligere activiteiten toe te voegen aan onze huidige programmering, door intensiever samen te werken met partners en door een bezoek aan een voorstelling op de Pinkenberg structureel onderdeel te maken van het cultuureducatieprogramma voor basisscholen in de gemeenten Rheden en Rozendaal.

Programmering op andere locaties

In de zomerperiode organiseren we zondagsconcerten op Kasteel Middachten. Het kan zijn dat we in de toekomst ook elders gaan programmeren, als dat bijdraagt aan een verbreding van ons publieksbereik.

Aan huis

Voor mensen die niet in staat zijn om naar onze locaties te komen, door ziekte, een handicap of omdat ze minder mobiel zijn, hebben we 'de Bibliotheek aan huis'. Vrijwillige medewerkers van de Bibliotheek aan huis zoeken materialen voor ze uit, brengen ze bij ze thuis en halen ze ook weer op. We willen deze dienst doorontwikkelen – verbreden – naar 'Aan huis'. We willen deze mensen naast boeken ook digitale ondersteuning geven en ze de mogelijkheid bieden om te kunnen genieten van kunst en cultuur. 'Aan huis' draagt bij aan persoonlijke ontwikkeling, zelfredzaamheid en participatie en bestrijdt eenzaamheid. De doorontwikkeling van deze dienst zal in deze beleidsperiode gefinancierd worden vanuit projectgelden, met de bedoeling om het op termijn een structurele plek te geven binnen onze organisatie.

Abonnementen

Nieuwe abonnementsvormen

We willen verkennen of er abonnementsvormen zijn die beter aansluiten bij de activiteiten van de Zoomerij en de huidige tijd. We zijn meer dan een bibliotheek en onze locaties worden allang niet meer alleen bezocht door leners van boeken, maar ook door bezoekers van activiteiten, mensen die een vraag hebben over de digitale overheid, mensen die er komen studeren of vergaderen, een krantje lezen en/of een kop koffie drinken en natuurlijk mensen die er op vrijwillige basis werken. Daarnaast hebben we ook openluchttheater De Pinkenberg en vinden steeds meer activiteiten plaats buiten onze vaste locaties. Het eerder ontwikkelde plusabonnement, waarbij leden naast boeken lenen ook (gratis) activiteiten kunnen bezoeken, is in de huidige vorm, door onze fusie en de uitbreiding van activiteiten, te ruimhartig.

Jeugdabonnement

Lidmaatschap van de bibliotheek is voor kinderen in Nederland gratis, totdat ze 18 worden. Een aantal bibliotheken in Nederland experimenteert met het verhogen van de leeftijd van het gratis jeugdabonnement, om ook voor jongvolwassenen waardevol te zijn. Mede op basis van de resultaten van de bibliotheken die deze pilot inzetten, willen we onderzoeken of het verhogen van de leeftijd van het gratis jeugdabonnement ook voor jongvolwassenen in ons werkgebied leidt tot minder uitstroom en of het financieel haalbaar is om dit te doen.

Te-laat-gelden

Een andere ontwikkeling is dat sommige bibliotheken de te-laat-gelden afschaffen (het bedrag dat leden moeten betalen als ze boeken te laat terugbrengen). Een groot aantal mensen geeft aan geen gebruik van de bibliotheek te willen maken vanwege deze te-laat-gelden. Daarom gaan wij ook onderzoeken of wij de te-laat-gelden kunnen afschaffen.

Gelrepas

Om meer mensen de kans te geven om mee te doen met onze (culturele) activiteiten en/of gebruik te kunnen laten maken van een bibliotheekabonnement, willen we het gebruik van de Gelrepas nadrukkelijker gaan stimuleren. De Gelrepas is een gratis pas die gemeentes uit – onder meer – ons werkgebied beschikbaar stelt aan mensen die een laag inkomen hebben. Dat tegoed kunnen zij besteden aan sport, cultuur en andere leuke dingen, waaronder diensten en producten van de Zoomerij.

Speerpunten

- *Versterken collectie en programmering, in verbinding met de gemeenschap.*
- *Onze locaties verder ontwikkelen tot culturele centra/meemaakpodia met een brede programmering, met meer nadruk op 'ontmoeting en debat', 'mensen met kunst en cultuur in aanraking laten komen' en 'persoonlijke ontwikkeling'.*
- *Verkennen van nieuwe abonnementsvormen, die beter aansluiten bij de behoeften van onze leden en bezoekers en de huidige tijd.*

5 Ondersteuning aan een rijk cultureel leven

Gesprekspartner, aanjager en verbinder

Het vorige deel ging vooral over activiteiten die wij zelf organiseren, op het gebied van ontmoeting en verblijf, persoonlijke ontwikkeling en kunst en cultuur. Dit deel gaat over hoe wij anderen ondersteunen bij hun activiteiten. De focus van de ondersteuning aan een rijk cultureel leven richt zich met name op de gemeenten Rheden en Rozendaal, omdat we daar naast de bibliotheekfunctie een cultuuropdracht hebben; onze kennis en expertise is echter ook beschikbaar voor de gemeente Renkum. We dragen actief bij aan een rijk cultureel leven, door gesprekspartner, aanjager en verbinder te zijn op het gebied van cultuur.

Ondersteuning amateurkunsten, makers en culturele organisaties

Ongeveer 45% van de Gelderlanders doet aan een vorm van amateurkunst. Zij geven aan dat sociale binding de voornaamste reden is om dit te doen: andere mensen ontmoeten, plezier hebben, ontspannen, zelfvertrouwen ontwikkelen, op een podium staan en je uiten. In de gemeente Rheden ondersteunen we ruim 20 amateurkunstorganisaties door hun jaarlijks subsidie te verstrekken. We organiseren terugkerende workshops en masterclasses waar iedereen aan kan deelnemen, zijn een vraagbaak en bieden podia om op te treden, waaronder openluchttheater De Pinkenberg. Onze ondersteuning in de gemeente Rheden richt zich op het kunnen floreren van beoefenaars van amateurkunst, amateurkunstenverenigingen, makers (professioneel en amateur) en culturele organisaties. Onze incidentele cultuursubsidieregeling in Rheden is voor eenmalige, bijzondere projecten.

Deze beleidsperiode halen we de banden met de amateurkunstbeoefenaars aan en versterken deze, onder meer door het spreekuur over kunst en cultuur (zie hieronder). Daarnaast evalueren we onze subsidieregelingen en passen die – waar nodig – aan.

Spreekuur voor ideeën, kunst en cultuur

In de gemeenten Rheden en Rozendaal willen we naast culturele organisaties ook inwoners ondersteunen bij het organiseren van culturele activiteiten. Eens per maand houden we een open spreekuur waarin onze adviseurs concreet advies geven over locaties, organisatie, promotie en financiering. Voor verdiepende trainingen en scholing van cultuurprofessionals verwijzen we door naar CultuurAcademy, het platform voor culturele kennis binnen de Groene Metropool Regio. In Renkum stemmen we met de gemeente af wat onze rol hierin kan zijn.

Zichtbaarheid

We streven ernaar om het culturele aanbod van externe partijen binnen onze gemeenten beter zichtbaar te maken. Dit doen we onder meer door ze een plek te bieden op onze locaties, onze medewerkers op de hoogte te houden van wat er in de omgeving te doen is en door informatie over activiteiten digitaal te ontsluiten, bijvoorbeeld via rhedenontdekt.nl en cultuurinrenkum.nl.

De Burgemeester de Bruinprijs

Waardering voor en het belang van de kunsten uiten we in de gemeente Rheden via de Burgemeester de Bruinprijs. Dit is een jaarlijkse aanmoedigingsprijs voor startende professionele kunstenaars. Om in aanmerking te komen voor deze prijs, moet de kunstenaar een band hebben met de gemeente Rheden, aan het begin staan van zijn of haar professionele carrière, boven de middelmaat uitsteken en een belofte zijn voor de toekomst.

Kunstcollectie gemeente Rheden

De kunstcollectie van de gemeente Rheden bestaat uit ongeveer 450 werken en wordt gevormd door werk van professioneel opererende beeldend kunstenaars die wonen en werken in de gemeente Rheden, van vroeger en nu. Via de Werkgroep Beeldende Kunst adviseert de Zoomerij de gemeente over de aankoop van nieuw werk.

Deze kunstcollectie is grotendeels opgeslagen in een depot. Samen met de werkgroep en de gemeente Rheden willen we graag onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de collectie fysiek te ontsluiten. Bij voorkeur op locaties waar niet alleen reeds geïnteresseerd publiek is.

Digitaal is de collectie vindbaar via <https://beeldbankrheden.nl/>.

Speerpunten

- *Aanhaken en versterken van de banden met amateurkunstbeoefenaars en culturele organisaties.*
- *Evalueren en aanpassen subsidieregelingen voor culturele organisaties in de gemeente Rheden.*
- *De beeldende kunstcollectie van de gemeente Rheden beter ontsluiten voor publiek.*

6 Organisatie en bedrijfs- voering

In dit deel beschrijven we de organisatorische randvoorwaarden die nodig zijn om onze ambities realiseren.

Ontstaan

De fusie van de Bibliotheek Veluwezoom en Cultuurbedrijf RIQQ tot de Zoomerij maakt professionalisering en verbreding van onze dienstverlening mogelijk, biedt kansen om nieuwe activiteiten te ontwikkelen, ons bereik te vergroten en maakt ons bedrijfsmatig sterker. Deze ontwikkelingen vragen de komende jaren veel aandacht op organisatorisch niveau. Daarnaast moeten we investeren in onze huisvesting, ICT en facilitaire zaken, is er scholing nodig, en – omdat we relatief veel nieuwe leidinggevenden hebben – zal leiderschapontwikkeling nodig zijn.

Versterken organisatie en lerende organisatie

Om onze ambities op een gezonde manier te realiseren en te laten slagen, en in te kunnen blijven spelen op vragen die onze bezoekers, opdrachtgevers en de maatschappij aan ons stellen, moet onze organisatie versterkt worden. Ons fundament is nog niet stevig genoeg. Het meer in verbinding met andere organisaties en bewoners werken aan onze doelen en daarmee ons bereik vergroten, is een intensieve en – deels – andere werkwijze dan we gewend zijn. Jaren van bezuinigingen hebben onze organisatie bovendien kwetsbaar gemaakt. In onze vestigingen is de formatie te krap om onze inwoners optimaal te kunnen bedienen en om in te kunnen spelen op de steeds diversere en complexere (maatschappelijke) vragen die op ons afkomen. Soms is expertise maar bij één persoon belegd en gaat die verloren als deze persoon zou vertrekken. Onze fusie lost deze kwetsbaarheid niet volledig op. De komende jaren is daarom een versteviging van de organisatie nodig en moet expertise breder belegd worden binnen de organisatie. Daarmee leggen we een stevigere basis.

Om de continue verbetering en vernieuwing in onze organisatie te sturen, gaan we werken met de PDCA-cyclus. De vier letters staan voor Plan, Do, Check en Act. Het cyclisch karakter zorgt ervoor dat kwaliteitsverbetering continu onder de aandacht is.

Ontwikkelen en doorgroeien

Onze medewerkers beschikken over veel expertise en competenties. De Zoomerij biedt medewerkers de ruimte om zich te ontwikkelen. Scholing voegt kennis en kwaliteit toe aan onze organisatie, waardoor we beter in staat zijn om onze maatschappelijke doelen te realiseren. Het biedt medewerkers ook doorgroeimogelijkheden. We zien scholing als onderdeel van goed en aantrekkelijk werkgeverschap. In ons jaarlijkse scholingsplan nemen we ruimte op

voor functionele scholing (trainingen die nodig zijn voor onze bedrijfsvoering, ARBO-gerelateerde zaken en trainingen die medewerkers nodig hebben om goed en veilig te kunnen werken), specifieke scholing (scholing die nodig is om vakinhoudelijke kennis op te doen en/of om deze actueel te houden) en individuele scholing. De komende periode zal scholing zich mede richten op het ontwikkelen van competenties die in relatie staan tot onze kernwaarden.

Personeelsvertegenwoordiging (PvT)

De Zoomerij kent een personeelsvertegenwoordiging (PvT) die namens de medewerkers met directeur-bestuurder overleg heeft over financiële, beleidsmatige en personele ontwikkelingen binnen de organisatie. De PvT heeft dezelfde bevoegdheden als een ondernemingsraad. Als het aantal medewerkers in onze organisatie in deze beleidsperiode groeit naar 50 of meer, moeten we een ondernemingsraad (OR) oprichten.

Ook gaan we deze beleidsperiode een medewerkers-tevredenheidsonderzoek uitvoeren. Met de resultaten kunnen we onze organisatie weer verbeteren, waardoor het plezierig werken blijft voor onze medewerkers.

Veilig werkklimaat

We vinden het belangrijk dat onze (vrijwillige) medewerkers veilig kunnen werken en dat onze (soms kwetsbare) bezoekers veilig zijn. Daarom vragen wij van al onze medewerkers een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG). We hebben een extern vertrouwenspersoon, met wie medewerkers kunnen overleggen als zij ongewenst gedrag ervaren.

Vrijwillige medewerkers

Met de inzet van vrijwilligers vergroten we de betrokkenheid van inwoners bij onze organisatie. We hebben circa 170 vrijwilligers. Zij doen actief mee in de samenleving en zorgen ervoor dat ook anderen mee kunnen (blijven) doen. Zij lezen voor in de Zoomerij, op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen, ondersteunen bij taallessen en cursussen over de digitale overheid, brengen boeken bij mensen die zelf niet naar de Zoomerij kunnen komen, helpen bij de programmering in openluchttheater De Pinkenberg, en meer. Door in verbinding met partners en bewoners activiteiten te ontwikkelen, verwachten we meer vrijwillige medewerkers een waardevolle plek te kunnen geven in onze organisatie.

Gewijzigde wet- en regelgeving, maatschappelijke ontwikkelingen en de veranderingen in onze organisatie zijn daarnaast aanleiding om in deze beleidsperiode ons vrijwilligersbeleid te vernieuwen.

Huisvesting en positionering de Zoomerij

Om de huiskamer te zijn die we willen zijn en uitvoering te geven aan onze activiteiten, moeten we daar ruimte voor hebben. We verwachten in de periode van dit beleidsplan (2024-2027) andere, ruimere huisvesting te krijgen in Doorwerth en in Renkum-dorp, waardoor er kansen ontstaan voor nieuwe activiteiten. In Oosterbeek gaan we kijken hoe we onze locatie optimaal kunnen benutten voor maatschappelijk gebruik. Voor het gebouw in Oosterbeek, dat ons eigendom is, zijn op de langere termijn investeringen nodig.

We willen de kwaliteit van de verblijfsfunctie op onze locaties vergroten, onder meer door per locatie (Dieren, Velp, De Pinkenberg, Oosterbeek) te kijken welke aanpassingen er nodig zijn op het gebied van faciliteiten en inrichting. Voor onze locatie Velp zijn daar al financiële middelen voor, een deel van de incidentele middelen die we vanuit het Rijk hebben ontvangen om onze bibliotheekvestiging in Velp te versterken voor 2024 en 2025, kunnen we daarvoor inzetten.

Daarnaast betekent een nieuwe organisatie met een nieuwe naam ook een nieuwe positionering van onze organisatie. Dat gaat tot uiting komen op onze locaties en heeft invloed op de inrichting van onze locaties en hoe we daar communiceren.

Duurzaamheid

We willen dat onze werkzaamheden bijdragen aan een gezonde aarde, voor nu en voor de toekomst. We zijn ons bewust van onze voetafdruk en proberen die nadrukkelijk klein te houden. Met het uitlenen van boeken dragen we daar al in hoge mate aan bij, maar op het gebied van bedrijfsvoering, inkoop- en verkoopbeleid willen we nog stappen zetten. We kiezen bij voorkeur voor biologische en/of lokale producten en voor samenwerkingspartners die zelf ook duurzaam werken en laten dit ook zien aan de buitenwereld. Daarnaast willen we ons gebouw in Oosterbeek verder verduurzamen.

Codes

Governance Code Cultuur

We onderschrijven en hanteren de Governance Code Cultuur. Goed bestuur, adequaat toezicht en transparantie zijn belangrijk voor het maatschappelijk verantwoord functioneren van professionele, culturele organisaties. Deze landelijke code is een instrument dat aanstuurt op goed bestuur, op continuïteit van de organisatie en op vertrouwen die de culturele sector (daarmee) geniet in de Nederlandse samenleving.

De Zoomerij is een stichting met een raad-van-toezicht-model: 1 directeur-bestuurder en 1 Raad van Toezicht.

Code Diversiteit en Inclusie

In het verlengde van de Governance Code Cultuur ligt de Code Diversiteit en Inclusie. Het doel van deze code is dat de culturele en creatieve sector de brede diversiteit van de Nederlandse samenleving representeert. Dit betekent onder andere dat de sector gelijkwaardig toegankelijk is voor iedereen: als bewoners, maker, producent, werkende én publiek. Zo draagt iedereen er op eigen wijze aan bij. We streven naar een organisatie waar iedereen zich gewaardeerd, gerespecteerd en gehoord voelt, ongeacht gelijkenissen of verschillen tussen eenieder. De komende jaren werken we toe naar een pluriformer en diverser medewerkersbestand, waaronder ook vrijwillige medewerkers en leden van de Raad van Toezicht. Dit vergroot onze toegankelijkheid voor alle groepen in de samenleving, wat een van onze doelen is.

Fair Practice Code

De Fair Practice Code biedt een kader om duurzaam, eerlijk en transparant ondernemen en werken voor iedereen in de culturele en creatieve sector mogelijk te maken. Dit betekent bijvoorbeeld dat wij kunstenaars en zzp'ers naar behoren honoreren en niet meegaan in de soms stilzwijgende verwachting dat 'kunstenaars het ook wel voor wat minder kunnen doen.' De code biedt een kader om eerlijke betaling van werk in de culturele en creatieve sector te ondersteunen.

Speerpunten

- *Investeren in personeel, bedrijfsvoering, huisvesting en organisatie om vanuit daar een stevig fundament voor onze dienstverlening te realiseren.*
- *Vernieuwen van ons vrijwilligersbeleid.*
- *Vergroten van de diversiteit van ons (vrijwillige) medewerkersbestand en onze toegankelijkheid voor alle groepen in de samenleving.*

7 Financiën

Gemengd financieel beeld

In dit deel gaan we in op de financiële ontwikkelingen die moeten bijdragen aan het meerjarenbeleid. We zijn essentieel, hebben ambities, voelen ons gewaardeerd en er is perspectief op termijn, maar er zijn ook nog reële (financiële) dreigingen voor onze organisatie, onder meer door inflatie en mogelijke bezuinigingen. De mate waarin we onze ambities kunnen realiseren, is afhankelijk van hoe onze financiering eruit ziet.

Gemeenten en de exploitatiesubsidie

De gemeenten binnen ons werkgebied zijn en blijven onze belangrijkste financiers, via de jaarlijkse exploitatiesubsidie en de doelsubsidies. We gaan ervan uit dat onze subsidies jaarlijks reëel geïndexeerd worden. Door de extreme inflatie in 2022 loopt dit nu sterk uit de pas. Mocht er niet of niet voldoende geïndexeerd worden, dan kunnen we elk jaar iets minder doen met onze subsidies. Wanneer doelsubsidies verdwijnen, zijn we genoodzaakt om te stoppen met de activiteiten die daardoor gefinancierd worden. De gemeente Rheden verwacht de komende jaren een exploitatietekort en het Rijk heeft gemeenten nog geen zekerheid gegeven voor de gemeentelijke financiering, na 2026. Voor de start van dit meerjarenbeleid hopen we duidelijk te hebben wat dit voor ons betekent. Afhankelijk van de uitkomst kijken we opnieuw naar onze ambities en gaan we het gesprek aan met onze gemeenten. De afhankelijkheid van subsidie van de overheid blijft. We leveren essentiële diensten aan de samenleving, we zorgen dat mensen aansluiting blijven vinden en daardoor mee kunnen blijven doen. Dat mag ook wat kosten. Het is daarom goed om te zien dat er niet alleen financiële dreigingen zijn, maar dat de overheid ook extra wil investeren in ons werk.

Rol van de provincie

Vanuit de provincie ontvangen de Gelderse Bibliotheken (een samenwerkingsverband van Gelderse bibliotheken) innovatiegelden. De innovatiegelden worden gebruikt om nieuwe ontwikkelingen te financieren. De provinciale ondersteuningsinstelling Rijnbrink wordt door de provincie gefinancierd, onder meer voor het transport van boeken tussen de Gelderse Bibliotheken en om bibliotheken te ondersteunen met maatwerk. Zo heeft Rijnbrink ons vruchtbaar ondersteund in ons fusietraject en de ontwikkeling van dit meerjarenbeleidsplan. Daarnaast kent de provincie Gelderland tal van subsidieregelingen, waarop wij een beroep kunnen doen. Zo is er een subsidieregeling voor de aanpassing van gemeenschapsvoorzieningen, zoals een cultureel centrum of bibliotheek, om hen beter geschikt te maken voor een verbreding van activiteiten.

en/of te verduurzamen. Op het moment van schrijven is er net een nieuwe coalitie bij de provincie Gelderland en is er geen helderheid of de bestaande financiering van de Gelderse Bibliotheken voor innovatie en bestaande subsidieregelingen voortgezet wordt. Bij voortzetting heeft dit een positieve invloed op ons meerjarenbeleid, met name op het vlak van innovatie en investeringen in onze huisvesting.

Financiële invloed landelijke ontwikkelingen op het meerjarenbeleid

De wettelijke zorgplicht die gemeenten en provincies vanaf 2025 voor bibliotheken krijgen, geeft perspectief. In 2024 wordt dit verder uitgewerkt, waarbij verwacht wordt dat de bibliotheekwet wordt aangepast. Landelijk komen er vanaf 2025, naast de zorgplicht, aanvullende middelen om bibliotheken, na jaren van bezuinigingen, te versterken. Met die middelen willen wij de ambities uit dit meerjarenbeleid realiseren. Daarnaast is de verwachting dat er vanuit het Rijk structurele financiering komt voor de Bibliotheek *op school*, in relatie tot onderwijsachterstanden (het Masterplan basisvaardigheden). Dat geeft mogelijkheden om onze ambities op dat vlak waar te maken. Landelijk zien we verder dat er aandacht is voor het belang van cultuureducatie en de amateurkunsten. We zien een hernieuwde aandacht voor de inzet van kunst en cultuur als middel binnen andere domeinen. Ook draagt de bibliotheek steeds meer bij aan maatschappelijke opgaven. Dit geeft kansen voor nieuwe subsidiestromen.

Andere inkomsten

Omdat innovatie en projectontwikkeling een nadrukkelijke plek hebben binnen onze organisatie, zien we mogelijkheden om onze derde geldstromen te vergroten. Daarmee willen we projecten en nieuwe activiteiten financieren. Ook op andere vlakken denken we dat we inkomsten kunnen vergroten, door verhuur van ruimtes, horeca-inkomsten, verkoop van tickets, etc. Tegelijkertijd beseffen we dat een groot deel van onze diensten zich richt op (kwetsbare) groepen, die over beperkte financiële middelen beschikken. Als we dan de hoofdprijs vragen voor deelname aan onze activiteiten, werpen we te veel drempels voor hen op. Dan bereiken we hen niet en behalen we onze maatschappelijke doelen niet. Ons ondernemerschap zit daarom meer in het realiseren van maatschappelijke dan economische impact, in het ontwikkelen van activiteiten in verbinding met partners en inwoners.

Financieringsmix

Het schema op de volgende pagina geeft inzicht in de financiering van onze dienstverlening en activiteiten, en hoe we nieuwe activiteiten in eerste instantie willen financieren. Onze exploitatiesubsidie zorgt ervoor dat we een basis hebben. In de praktijk worden vaker ontwikkelingen en investeringen eerst door projectgelden gefinancierd. Na realisatie van de ontwikkeling kan het onderdeel worden van het reguliere werk. Het schema laat ook de afhankelijkheid zien van doelsubsidies. De meeste doelsubsidies ontvangen we jaarlijks.

Meerjarenbegroting

In een later stadium, wanneer er meer duidelijkheid is over de gemeentelijke financiering voor 2024 en later, voegen we een meerjarenbegroting toe aan dit meerjarenbeleidsplan.

Speerpunten

- *Zorgen voor stabiele financiering vanuit overheden, met een reële indexatie.*
- *Vergroten van derde geldstromen om nieuwe projecten en activiteiten mee te financieren.*

Activiteit	Exploitatie- subsidie	Doel- subsidie	Project- geld	Opdrachten / publieks- inkomsten
Opgroeien met gelijke kansen				
BoekStart voor baby's	X			
BoekStart in de kinderopvang		X		X
VoorleesExpress		X		
Uitbreiding BoekStart in de kinderopvang		X	X	X
de Bibliotheek <i>op school</i>	X	X		X
Impulsregeling de Bibliotheek <i>op school</i>			X	X
Digitale geletterdheid op school		X		
Cultuureducatie (Rheden/Rozendaal)	X	X		X
Cultuureducatie projecten (Rheden/Rozendaal) (Meer Muziek in de Klas, Reizen in de Tijd)			X	X
Leerlingenorkest Rheden		X		
Een basis om mee te doen				
Coördinatie Taalhuis Veluwezoom		X		
Klik & Tik, Digicafé en Taalcafé	X			
Lezen en Schrijven met Succes!, Taalmaatjes, Taalklas op de pc		X		
Digisterker, Digivitaler, Beter op de pc		X		
Voor 't zelfde geld, Besparen via internet		X	X	
Informatiepunt Digitale Overheid		X		
Sociaalartistieke projecten	X		X	X
Ruimte voor ontmoeting, kennis, ontwikkeling en cultuur				
Collectie, programmering en persoonlijke ontwikkeling	X			X
Ontwikkeling van programmeren met de gemeenschap			X	
Nieuwe programma's (Ontmoetings- en informatiepunt voor senioren, Digitaal burgerschap, Aan huis)		X	X	
De Pinkenberg / Kasteel Middachten	X			X
Ondersteuning aan een rijk cultureel leven (Rheden en Rozendaal)				
Ondersteuning amateurkunstbeoefenaars, makers en culturele organisaties	X			
Spreekuur voor ideeën, kunst en cultuur	X			
Burgemeester de Bruinprijs	X			
Zichtbaarheid culturele activiteiten in de regio	X			
Advisering over kunstcollectie gemeente Rheden	X			

